

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินันท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๒

วันที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ และผู้ร้องได้มีประกาศ เรื่อง การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ประสงค์จะแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้แจ้งรายชื่อพร้อมหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ (แบบ ส.ส.๔/๒๕) ขึ้นเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยแจ้งรายชื่อ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นบุคคลที่ผู้ถูกร้องมีมติ

เสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าได้กระทำการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ที่บัญญัติให้สิทธิพรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี การเสนอชื่อดังกล่าวกระทำด้วยความสุจริต มิได้มีเจตนาที่จะกระทำการขัดต่อโบราณราชประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของชาติ ทั้งนี้ได้มีเจตนากระทำการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้มีเจตนาใด ๆ ที่ประสงค์จะให้เป็นการระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาทและยืนยันในความจงรักภักดีและยึดมั่นว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เมื่อมีพระราชโองการ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องได้รับทราบและน้อมรับพระราชโองการด้วยความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชวงศ์ทุกพระองค์ และกฎหมายบัญญัติว่าการเสนอชื่อบุคคลใดที่มีได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น มิได้กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ เป็นการวินิจฉัยปรับบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๑ บัญญัติว่า รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขต เมื่อปรับบทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้วจะอยู่ในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๒ ว่า รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตฯ จึงเห็นได้ว่าการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ได้ปรับให้เป็นบทบัญญัติในหมวด “หน้าที่ของรัฐ” แล้ว ฉะนั้นหลักการตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ ที่ว่า พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ทรงดำรงอยู่เหนือการเมือง และทรงดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางทางการเมือง จึงเป็นหลักการที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ ตามคำวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ ได้พิจารณาวินิจฉัยเป็นหลักการต่อไปอีกว่า พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระราชโอรส พระราชธิดา และพระบรมราชวงศ์ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์อยู่เป็นนิจ ย่อมต้องดำรงพระองค์ไม่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกันกับหลักการเกี่ยวกับการดำรงอยู่เหนือการเมืองและความเป็นกลางทางการเมืองของพระมหากษัตริย์ เป็นหลักการตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กฤษฎีกา และหน่วยงานของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๑ และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กรณีถือว่าหลักการตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ เป็นที่รับรู้รับทราบโดยทั่วไปแล้ว ดังปรากฏตามพระราชโองการที่สอดคล้องกันที่ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ สถาบันพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เป็นพระราชโองการอันเกี่ยวกับการดำรงพระองค์ของสมาชิกชั้นสูงในพระบรมราชวงศ์ เพื่อให้แนวทางปฏิบัติเป็นไปตามจารีตประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติของพระมหากษัตริย์

ดังนั้นจึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องต้องถูกผูกพันรับรู้รับทราบในหลักการตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ ที่ว่า พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระราชโอรส พระราชธิดา และพระบรมราชวงศ์ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์อยู่เป็นนิจ และกรณีตามพระราชโองการฯ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ มีพระราชโองการฯ โดยเฉพาะว่า ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี แม้จะได้ทรงกราบถวายบังคมลาออกจากฐานันดรศักดิ์เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว หากยังทรงสถานะและดำรงพระองค์ในฐานะสมาชิกแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ... ด้วยเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร และเป็นพระเชษฐภคินีของพระมหากษัตริย์ โดยในการดำรงพระองค์และการประกอบพระราชกรณียกิจต่าง ๆ นั้น ทรงปฏิบัติด้วยการถวายงานของข้าราชการในพระองค์ และหน่วยราชการต่าง ๆ ของหน่วยราชการในพระองค์ตลอดมา ... ดังที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจร่วมกับพระองค์หรือแทนพระองค์อยู่เป็นนิจ ... เฉพาะอย่างยิ่งเป็นพระบรมราชวงศ์ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ทางสายพระโลหิตอีกด้วย การดำรงพระองค์ดังกล่าวเป็นที่รับรู้รับทราบกันทั่วไปว่า เป็นการดำรงพระองค์ในหลักการอยู่เหนือการเมืองและการดำรงความเป็นกลางทางการเมืองของพระมหากษัตริย์ด้วย ผู้ถูกร้องในฐานะประชาชนชาวไทยต้องตระหนักสำนึกอยู่เสมอว่า ไม่สมควรอย่างยิ่งในการนำสมาชิกชั้นสูงในพระบรมราชวงศ์มาเกี่ยวข้องกับระบบการเมืองไม่ว่าจะโดยทางใดก็ตาม การกระทำ

ของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำโดยเจตนา รู้สำนึกได้ว่าอาจเป็นการระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาท อันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) จึงสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้

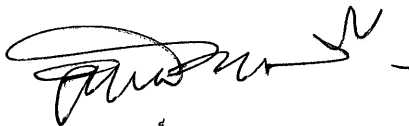
ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๕๒ วรรคสอง ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ชัดเจนจึงมีข้อพิจารณาเบื้องต้นก่อนว่าการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคที่ถูกยุบ จะมีกำหนดระยะเวลาเท่าใด โดยหลักแล้วการลงโทษต้องมีกำหนดเวลาในการลงโทษเสมอ มิฉะนั้นแล้ว ย่อมก่อให้เกิดสภาวะความไม่แน่นอนและคาดหมายไม่ได้แห่งกฎหมาย ประกอบกับสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสิทธิของพลเมืองของรัฐ หากถูกเพิกถอนไปโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา ย่อมมีผลเท่ากับ บุคคลนั้นถูกพรากความเป็นพลเมืองของรัฐไปอย่างถาวร ซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริงที่ผู้นั้นยังคงเป็นพลเมืองของรัฐอยู่และยังมีหน้าที่ต่าง ๆ ต่อรัฐ เช่น เสียภาษีให้รัฐนำไปใช้ในกิจการของรัฐ แต่กลับไม่มีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองของรัฐตลอดไป และไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ในการจำกัดสิทธิ การกำหนดมาตรการใดก็ตาม ต้องใช้วิธีการที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ โดยกระทบสิทธิของบุคคลให้น้อยที่สุด หรือที่เรียกว่า “การจำกัดสิทธิเท่าที่จำเป็น” ซึ่งรัฐธรรมนูญ ได้รับรองไว้ในมาตรา ๒๖ สำหรับกรณีของการจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบนี้ โดยที่สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิมนุษยชนที่เรียกว่า “สิทธิทางการเมือง” รัฐจึงมีหน้าที่ ในการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวของพลเมืองให้เป็นไปตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทย ได้ให้การรับรองแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญในฐานะองค์กรผู้ชี้และตีความกฎหมายจึงต้องตีความกฎหมาย ไปในทางคุ้มครองสิทธิของบุคคลให้สอดคล้องกับปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ด้วยการกำหนด ระยะเวลาให้เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรระหว่างพฤติการณ์และความร้ายแรง แห่งการกระทำที่ได้สัดส่วนกับโทษที่จะได้รับซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล เมื่อพิจารณาลักษณะ การกระทำของผู้ถูกร้องคงที่วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้ว การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำเพียงอาจเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยังไม่ถึงขนาดที่เป็นการกระทำ โดยมิเจตนาที่จะล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้ง การกระทำดังกล่าวเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี ยังมีได้ก่อให้เกิด

ความเสียหายร้ายแรงต่อระบอบการปกครองของประเทศชาติ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความสำคัญ รับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ได้น้อมรับพระราชโองการไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมทันทีภายหลังที่ได้รับทราบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีความเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ และโดยที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดเวลาในการห้ามบุคคลที่เคยเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบ และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ เมื่อสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิในลักษณะเดียวกันเช่นนี้แล้ว การจำกัดสิทธิทางการเมืองที่กำหนดระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ ก็ควรเป็นกำหนดระยะเวลาในการจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วยเช่นกัน จึงกำหนดระยะเวลาของการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรค มีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง บัญญัติห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบ และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ บุคคลที่เป็นกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องในเวลาที่ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจึงต้องห้ามกระทำการดังกล่าว นั้น ซึ่งในกรณีนี้คือผู้ที่เป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นควรมีคำสั่งยุบพรรคไทยรักษาชาติ ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรคอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคมีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าวไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง

(นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ